

ELŐSZÓ

A nemzeti nyelvek már régen felváltották a latint, azonban az emberi tudás és alkotás gazdag világában ma is lépten-nyomon találkozunk ennek az ókori nyelvnek a nyomaival. Legszelebb körben és legtartósabban talán a többé-kevésbé közkeletű kifejezésekben, szólásokban, aforizmákban, közmondásokban és bölcsességekben él tovább a változatos sorsú latin nyelv.

A bölcsesség vagy a szállóige erkölcsi tárgyú megállapítást, a mindennapi élet jelenségeire vonatkozó értékítéletet közvetít röviden, közérthető módon. Minden esetben életigazságot szögez le, hangja, stílusa lehet tárgyilagos, ironikus vagy patetikus. Az ókori bölcsességek mind arra keresik a választ, mi boldogítja az embert: a vagyon, a hatalom, a hadi dicsőség, a barátság vagy a nyilvánosságtól távol töltött nyugodt élet? Véleményt fogalmaznak meg a helyes és a helytelen magatartásról, arról, hogy mi illik és mi nem, mit szabad tenni és mit nem, sőt az olyan személyes természetű ügyek mellett sem mennek el szó nélkül, mint amilyen a szerelem vagy a barátság.

A bölcsességek számos esetben történeti vagy mondai eseményekhez kapcsolódnak, azonban mivel az eredeti szövegkörnyezetből ki lettek szakítva, elveszítették a helyhez és időhöz való kötöttségüket, általános érvényre tettek szert.

Kiadványunk 130 fogalomkörbe csoportosítva közli 10 klasszikussá vált nagy gondolkodó máig érvényes és alkalmazható 725 ókori bölcsességét.

Bízunk abban, hogy haszonnal fogják forgatni a latinul tudók és nem tudók egyaránt. Általában mindazok, akik rácsodálkozva útmutatást keresnek az ókori klasszikus szerzők gondolataiban.

Napjainkban, amikor mind nagyobb a hajsza a felületes, semmitmondó értékek után, mindenki szívesen vesz a kezébe olyan olvasnivalót, aminek semmi köze korunk gyors tempójához. Ellenkezőleg, a kötet bölcsességei elmélyülést feltételeznek, csendes tünődést hosszú téli délutánon vagy nyáron a kert hűs magányában. Olyan szövegek ezek, amelyeket sok mindennel meg lehet vádolni, csak éppen azzal nem, hogy az idő próbáját nem állták ki. A bölcsességek segítségével gondolataink visszaröppenhetnek sok-sok évszázaddal ezelőttre. Bepillantathatunk művelődéstörténetünk kezdetébe, megtanulhatjuk, honnan indult el a modern európai kultúra.

A kötetben az alábbi szerzőktől válogattunk bölcsességeket:

Arisztotelész A peripatetikusok iskolájának alapítója, Nagy Sándor tanítója, Platón tanítványa (Kr. e. 4. sz.).

Caius Plinius Secundus Maior Római természettudós, híres műve a *Naturalis historia* (Kr. u. 23–79).

Diogenész Laertiosz A görög filozófusok életrajzírójaként ismert szerző (Kr. u. 1. sz.).

Marcus Fabius Quintilianus Traianus császár idején élt római rétor (Kr. u. 1. sz.).

Marcus Tullius Cicero Római író, filozófus, politikus (Kr. e. 1. sz.).

Platón Az egyik legnagyobb hatású filozófus, az Athén közepében lévő Akadémia alapítója (Kr. e. 427–347).

Plutarkhosz Görög író, filozófus, a későplatonizmus képviselője. Híres műve a *Párhuzamos életrajzok* (Kr. u. 1. sz.).

Publius Ovidius Naso Római költő (Kr. e. 43 – Kr. u. 17), aki leginkább elégiákat írt. Egyetlen hexameteres költeménye a *Metamorphoses* (Átváltozások).

Quintus Horatius Flaccus Kr. e. 1. századi latin költő.

Titus Livius Római történetíró (Kr. e. 1. sz.).